

ASOCIACE SAMOSTATNÝCH ODBORŮ

Tyršova 6, 120 00 Praha 2
tel.: 222 540 525, fax: 222 711 965

Stanovisko ke komplexnímu pozměňovacímu návrhu zákona o státní službě (verze k 29. 5. 2014)

V právním a demokratickém státě by měla být základním cílem kvalitní státní správa realizovaná politicky nezávislými a vysoce erudovanými státními zaměstnanci (úředníky), která by měla být především chápána jako služba občanům. Proto lze přivítat koncepci komplexního pozměňovacího návrhu k zákonu č. 218/2002 Sb., který odděluje politickou a odbornou část výkonu státní správy a posiluje nezávislost úředníků na momentální politické situaci. Co návrh neřeší uspokojivě, je otázka odměňování státních úředníků, kterým jsou naopak kladeny přísnější podmínky pro výkon služby než jsou stanoveny zaměstnancům v pracovním poměru nebo úředníkům samospráv (např. kárné postihy), aniž by jim však byly nabízeny za tyto „nevýhody“ výraznější benefity.

Zejména v této souvislosti je třeba poukázat na neutěšenou situaci ve finanční správě, která zabezpečuje základní fiskální zájmy státu. Rizika činností, které je povinna realizovat, lze často srovnávat s náročností činností ozbrojených složek (např. daňové kontroly a exekuce) a jsou spojena s vysokými požadavky na kvalifikaci úředníků finanční správy, což lze srovnávat v soukromé sféře s požadavky na výkon činností advokátů nebo daňových poradců. Náročnost těchto činností však není doceněna adekvátní výší odměňování zaměstnanců finanční správy ani případnými dalšími benefity. Máme důvodné obavy, že tyto „bolesti“ finanční správy nebudou odstraněny ani na základě předloženého komplexního pozměňovacího návrhu. Je obvyklé, že zaměstnanci berní správy jsou ve světě v rámci státní správy považováni za *primus inter pares*, a tomu také odpovídá jejich odměňování a společenská prestiž. Bohužel uplynulých 20 let znamenalo pro finanční správu ztrátu takového postavení, které jí bylo ještě v první polovině devadesátých let minulého století státem přiznááno.

Dále odkazujeme na naše předešlá stanoviska a připomínky, které jsme uplatnili v průběhu přijímání tohoto návrhu a k výše uvedené verzi komplexního pozměňovacího návrhu (k 29. 5. 2014) uvádíme:

K § 22

Navrhujeme zrušit ustanovení z důvodu jeho vágnosti - není zřejmé, kdo by měl tyto předpoklady „*bude e službě dodržovat demokratické zásady ústavního pořádku*“ posuzovat a podle jakých kritérií. Jak vůbec lze či nelze u kohokoli předpokládat, že bude ve službě dodržovat demokratické zásady ústavního pořádku ČR a řádně vykonávat službu. Jedná se o ustanovení podrývající právní jistotu a ponechávající prostor libovůli a diskriminaci. Není nám jasné, jak se úvaha o tomto předpokladu projeví navenek – bude se o tom vydávat rozhodnutí či to bude jen vnitřní úvaha služebního orgánu?

K § 28

Navrhujeme, aby **členem výběrové komise** (byť třeba bez práva hlasovat) byl ze zákona standardně **člen odborové organizace**, pokud tato ve služebním úřadě působí, nebo člen rady, jako určitý prvek a projev opravdově myšlené depolitizace státní správy, určitý projev „nezávislého“ hodnocení zachování pravidel výběru budoucích státních úředníků a představených (např. alespoň od nejnižší úrovně řízení jen po určité „patro“ řídicí struktury), tak jak to již v jednom z návrhů zákona o státní službě bylo uvedeno. Zapojení zaměstnanců do výběru vedoucích zaměstnanců je v evropských podmínkách běžné (viz např. § 46 odst. 2 z.č. 627/2004 Sb. o evropské společnosti), přispívá k posílení důvěry podřízených k představenému. Toto je nutné také z toho důvodu, že představený bude rozhodovat o platu státního úředníka každoročně v rámci hodnocení, pak je důvěra podřízených a důvěryhodnost představeného klíčovým atributem toho, aby tento „systém“ stanovování platu opravdu fungoval a přispíval k funkčnosti státní správy.

K § 36 a násl.

Navrhujeme do zákona doplnit situace, kdy státní zaměstnanec **přejde z jednoho správního úřadu do jiného** (např. z Ministerstva spravedlnosti na Ministerstvo financí). Ze zákona není jasné, zda musí státní zaměstnanec dělat znovu obecnou i zvláštní část úřednické zkoušky, nebo pouze zvláštní část úřednické zkoušky, nebo ani jednu (pozn.: v návaznosti na § 194 předpokládáme, že stejný postup by měl být, jak u zaměstnanců, kteří zkoušku skutečně vykonali, i těch, kteří ji v návaznosti na přechodná ustanovení vykonat nemuseli). Navrhujeme, aby v takovém případě státní úředník vykonal již jen zvláštní část úřednické zkoušky a obecná část mu byla automaticky uznána.

K § 74 odst. 2

Navrhujeme, aby pro nárok na **výplatu odbytného** dle tohoto ustanovení byla do délky služebního poměru započítávána doba předchozího výkonu činností dle § 5 i v bezprostředně předcházejícím pracovním poměru, přešel-li zaměstnanec do služebního poměru na dobu neurčitou dle § 188 a násl. zákona o státní službě (aby mu pro tyto účely nebyla započítávána jen doba služebního poměru, tj. doba od 1. 1. 2015).

K odměňování § 146 a násl.

V zákoně by měla být stanoveny základní tarify platových tříd s tím, že nařízení vlády by mohlo stanovit p o u z e tarify vyšší, rovněž by měla být přímo v zákoně stanovena pravidla zařazování do platových stupňů v rámci jednotlivých tříd s vyloučením možnosti používat „rozpětí platových tříd“, které dnes představuje flagrantní porušení práva na spravedlivou odměnu za vykonanou práci.

K § 151 odst. 2

Navrhujeme vypustit celý odstavec 2, neboť podřívá právní jistotu zaměstnance, který osobní příplatek pobírá. Státní zaměstnanci pak nebudou mít jakoukoli motivaci vykonávat službu tak, aby jim byl přiznán osobní příplatek, když jej bude moci služební úřad odejmout ze zákona kdykoliv, nastane-li některý z vyjmenovaných důvodů (tj. nejen případy, kdy bude mít služební úřad nedostatek prostředků na mzdy, ale i případy, kdy bude osobní příplatek odňat z důvodu zvýšení tarifů). Ustanovení má demotivující efekt, vedle toho představuje další **prvek existenční nejistoty** státních úředníků.

Je naprosto nemyslitelné, předem tímto způsobem, vtělit do zákona důvody, které nemůže státní úředník sám svou činností žádným způsobem ovlivnit a jejichž naplnění naopak bude ze zákona znamenat ztrátu části jeho platu, a to té části, která je plně zásluhová a byla mu přiznána v závislosti na kvalitě, kvantitě a jeho osobní angažovanosti při plnění pracovních povinností v konkrétním (předcházejícím) období. Tato nejistota ohledně budoucího odměňování bude odrazovat ještě ve větší míře mladé kvalifikované odborníky od vstupu do státní služby.

K § 161 odst. 2 písm. j)

Navrhujeme toto ustanovení vypustit, aby byla dána možnost opravného prostředku proti výsledku hodnocení, neboť návrh počítá s tím, že se od těchto výsledků budou odvíjet nároky státního úředníka na přiznání/nepřiznání osobního příplatku.

K § 169

Do tohoto ustanovení by měla být zahrnuta obecná pravidla pro výkon rozhodnutí postižením mzdy nebo obdobného příjmu, není možné, aby ve zde uvedených případech mohl být výkon rozhodnutí proveden odebráním celé mzdy, je třeba i tomto případě zachovat nepostižitelné minimum dle obecné úpravy v o.s.ř. a rovněž by měla být přesně charakterizována ona „vykonatelná rozhodnutí“, pro něž lze toto ustanovení použít.

K materiálu „Principy komplexního pozměňovacího návrhu“ (Podklad pro jednání RHSD)

Připomínáme dohodu z pracovní skupiny, konané dne 24. 6. 2014, ohledně:

1. Dočasného zproštění výkonu služby (§ 49) – max. 6 měsíců s 80% platu
2. Přeložení (§ 48) – max. 60 dnů (kalendářních)
3. Zahlazení kárného opatření (§ 99) – po uplynutí 1 roku ve všech případech

Bohumír Dufek v.r.
předseda ASO